

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

A szerkesztésért felelős:
ÜZV. DR. KISS PÁLNE.

Alapította:
DR. KISS PÁL.

Postaközlöny szám: 134
Székhely: tér 2.

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN: FÉL ÉVRE 7 KORONA. EGY HÓRA 1 KOR. 20 F.
ELŐFIZETÉSI ÁR VILÁGBAN: FÉL ÉVRE 14 KORONA. EGY HÓRA 2 KOR. 40 F.

Négy fillér

Makó, január 31.

Mától kezdve a „Makói Független Újság” a „Makói Újság” és a „Makói Hírlap” szövege az összes Makón megjelenő napilapok példányonként 4 fillérbe kerülnek.

A makói közönség azt mondja erre, hogy megdrágultak a makói újságok, mert eddig csak egy krajcárba került az újság és ezentul a duplájába azaz két krajcárba.

A makói újságok erre meg azt mondják, hogy nem a makói újságok lettek drágábbak, hanem példátlanul ők ők voltak, ők voltak.

Nem akarunk mi a makói közönséggel vitatkozni. Elvégre mi a közönségé vagyunk és a közönségért dolgozunk. Csak néhány szóban rá akarunk mutatni elhatározásunk jogosságára a szükségességére.

Nem kezdjük szívesen, hogy minden megdrágult, hát miért ne dráguljon meg az újság is. Mi nem azért drágultunk, mi nem azért emeljük fel az árakat, mert ugyis minden drága, hanem azért mert már nem bírjuk a 2 filléres ár mellett fenn tartani üzletünket.

Az egyszerű asszony is csipkedte az orcáját, hogy piros legyen. Bizony mi is, és a többi makói újságok is elég sokáig súlyos áldozatok árán tudtuk a 2 filléres ár mellett a lapot kiadni. Ezeket az áldozatokat tovább viselni nem lehet.

Makó közönségéhez fordulunk bizalommal, azaz a bizalommal, amely bennünket még nem esalt meg és soha. Makó város közönsége, mely annyi küzdelmünket látta és azokban segített, most is kell, hogy segítsen bennünket az önmagunk fenn tartásáért vívandó küzdelmünkben.

Áremelkedésünket sok-sok tényező okozta. A papír árak óriási emelkedése, a munkabérek, a gép és gépkötő részek, a festék, a sok más naponként megismétlődő árdrágulások a nyomdászati ipar terén.

Ha a makói közönség ezt mind elgondolja, és csak kevés időt szentel ezen dolgok megfontolására, bizonyára arra a meggyőződésre jut, hogy bizony igazán van a makói újságoknak, két fillérért már nem lehet újságot adni.

Újságot pedig kell olvasni, különösen most a háborús világban. Soha még nem volt olyan létjogosultsága a makói lapoknak, mint most. A háború híreinek kívül a makói közönség érdekeiért küzdünk, fáradozunk. A hatóságok ál-

talunk tudtják tudatni valóikat a legfontosabban.

A „Makói Független Újság” hasábjairól mindennap, minden eseményről, ami a nagy világban, a harcerekben, az országban, Csánádmegyében és Makón történik, a legkimerítőbben és a legpontosabban tájékoztodik a közönség. Két fillér miatt nem szabad hűlné válni ehhez a laphoz, amely ma a nehéz időkben igaz barátja pontos tájékoztatója a makói közönségnek.

A „Makói Független Újság” ezentul még inkább azon lesz, hogy olvasóközönsége igényeit a leginkább kielégítse. Barátja, tanácsadója, útmutatója, akarunk ezentul is lenni olvasóközönségünknek, amely bizonyára méltányolni fogja az elmondottakat, nem fogja sajnálni a négy fillért, a „Makói Független Újság” ért.

A politika hírei

Fontos miniszteri tanácskozások Bécsben. — Osztrák és magyar politikusok találkozója

Makó, jan. 31.

Bécből táviratozzák a „Budapesti Tudósító”-nak: Azon a kúlvonaton, amelyen az osztrák kormány tagjai Bécsbe utaztak, ma reggel hét órakor Bécsbe érkezett Tiszta István gróf miniszterelnök Latinovics Endre dr. titár kíséretében. A miniszterelnök a bankgázei magyar házban szállt meg és a délelőtti folyamán hosszabb ideig tanácskozott Burián István báró közös külügyminiszterrel. Ugyancsak a kúlvonaton érkezett meg Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszter és Telecsky János dr. pénzügyminiszter. A két minisztert Jármay Elemér dr. és Thaly Zsigmond dr. titkárok kísérik. Azokat a tanácskozásokat, amelyek a két ország kormánya Budapesten megkezdett, Bécsben folytatni fogják. A magyar miniszterek hétfő estig szándékoznak Bécsben maradni.

Az osztrák urakháznak és képviselőháznak több tekintélyes tagja ma reggel Budapestre érkezett. Tiszteletükre cséiben egy órakor dr. Barzeviczy Albert titkos tanácsos a Nemzeti Kaszinóban viláreggelit adott, amelyen jelen voltak: osztrák részről Basmreiter József volt kereskedelemügyi miniszter, Marehet Gusztáv volt valóságos és katonai ügyi miniszter és dr. Urbán Károly, az urakháza

tagjai, dr. Sylvester Gyula a képviselőház elnöke, dr. Gross Gusztáv a német nemzeti párt elnöke, Dobernig József, Pantz Nándor lovag, Friedmann Miksa és dr. Bourle Károly képviselő; magyar részről a házigazdán kívül Khuen-Hédervary Károly, Wekerle Sándor, gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Aladár, gróf Zichy János, Beöthy László, Lénoczy Leó, Matlekovits Sándor és Sztéryenyi Jó-

zsef titkos tanácsosok, Miklós Ödön főrendiházi tag, dr. Földes Béla, dr. Hegedüs Loránt és dr. Graf Gusztáv országgyűlési képviselő. A villásreggeli alatt Barzeviczy Albert nagy tetszéssel fogadott, megleghangú felkérésmentőt mentett, amelyre Dobernig József válaszolt. A két parlament tagjai között igen élénk eszmecsere fejlődött ki a politikai és gazdasági napikérdésekről.

Nagy harcok a francia fronton

Jelentős német s

Budapest, jan. 31.

Mind a három hadszíntéren nincs jelentősebb esemény.

Berlin, január 31.

Nagy főhadiszállás jelenti;

Nyugati hadszíntér:

Neuville környékén levő új árkaikat megvédelmezték a franciák azon kísérlet ellen, hogy azokat ismét hatalmukba kerítsék. A la Fois maortól északnyugatra ejtett foglyok száma 318-ra, a zsákmány 11 gépfegyverre emelkedett. Január 28-án a sonnetól délre szilviai csapatok által elfoglalt álláson a franciák több ízben tüzel rajtaütöttek. Ködös időjárás mindentől kedvezőtlenül befolyásolta a harci tevékenységet. A francia repülőgépek által a nyílt és hadműveleti területén kívül bombákat, viszonzásul léghajóink a két utolsó éjszaka megerősített Paust ugylátszik kielégítő eredménnyel megtámadták.

Keleti hadszíntér:

Rigától nyugatra gyalogsági tűzünkben ellenség támadása megihusult.

Balkán hadszíntér:

Helyzet változatlan

Legfőbb hadvezetőség.

Páris bombázása

Negyvennégy halott

Makó, január 31.

Pénteken a németek győzelmes rohammal előretörték a Neuville-től Lihonsig terjedő fronton,

szombat este pedig, hogy a hadiesemény hatásai Párisban még teljesebb legyen, egy Zeppelin jelent meg Páris fölött. A Zeppelin támadásról egyelőre csak a francia jelentés ad számot, de ez is egész leplezetlenül ismeri be, hogy a bombavetésnek negyvenhat halottja volt és egyébként is igen nagy a kár. A rettegett Zeppelinek hónapok óta nem keríngtek Páris fölött. Szombat este tizenegy óra felé

szerű ködben egy Zeppelin jelent meg Páris fölött és több bombát dobott le, melyek megsebesítettek sok embert ottak meg. Az egyik ponton tizenöt ember életét vesztette, egy másikon egy férfi és harminc nő. Egy ház elpusztult. Egyébként is sok kár történt. Repülőgépek földözbe vették a Zeppelint, de eredménytelenül. Éjszaka négy óráig Páris teljesen sötétségben volt.

Éjjel 11 óra tájban több robbanás volt hallható, amelyeket a ledobott bombák idéztek elő. Néhány ember áldozatul esett a támadásnak. A robbanások anyagi kárt is okoztak.

Makón felkutatják a lisztkészleteket

Fináncok házról-házra fognak járni

Makó január 31.

Már a múlt alkalommal megírtuk, hogy fináncokkal fogja a hatóság felkutatni az elrejtett liszt és gabonakészleteket. Ez a híradásunk most valóra válik, s ma az alispán következő rendelkezést hozta ki az ügyben. Ezen rendelkezést figyelmes átolvasás után minden olvasónk figyelmébe ajánljuk, nehogy valami kellemtelenség érje a rendelkezésből kifolyólag valamelyiküket. A hirdetésnyelvetekésképp hangzik:

Mint hogy a lakosság nagy része a gátot a liszt és tengeri készleteknek bejelentését elmulasztotta, illetve eltitkolta, a miniszterium utasította a pénzügyőrséget, hogy ezen készleteket hivatalosan ki nyomozzák és megállapítsák.

Nehogy azonban a nyomozás eredménytelen képeket mulasztásuk folytán olyanek is büntető eljárás alá kerüljenek és készleteik elkobozásával sújtassanak, akik a bejelentést tájékoztatásból mulasztották el, a miniszterium megengedi, hogy mulasztásukat oly módon pótolhassák, hogy a be nem jelentett búzákat, rozsoát, káposztát, árpat, zabot, liztet Makó város területén a Haditermésbizományosainak (Pollák Sándor, Iritz Gyula, Zeltler Rudolf és társai) beszállítatják, a községek területén pedig, amennyiben Haditermésbizományos nem volna a községben, a községi előjáróság által kijelölt raktárba szállítják. A tengeri készleteket pedig az előjáróság útján (polgármester) a Haditermésbizományosok beszállítják.

Amennyiben az utak járhatatlansága miatt készletét be nem szállíthatja, úgy ezt a községi előjáróságnál igazolni tartozik.

Mindazok, kik mulasztásukat ekként pótolják, amennyiben a kihágás miatt még jogerősen elítélve nem lettek, az előzően elkövetett kihágás büntetőjogi és vagyoni jogi következményeit alól mentesítettek. Makó, 1916. évi január 26 án. Hervey István sk. alispán.

A bejelentéseket a gazdasági tanácsnoknál kell megtenni a hivatalos órák alatt.

NAPI HIREK

Naptár. Február 1. Kedd. Róm. kath. és Protest. Igncó p. vt. Görög-ország január 19. Makár. Nap kel 7 óra 29 perckor, nyugszik 4 óra 57 perckor.

Iparhatósági megbizottak választása. Előnk érdeklődés mellet folytat le vasárnap az iparhatósági megbizottak választása. Szonkó János ad ügyi tanácsos elnöksége alatt. Megválasztottak a főszolgabírók mellett Hegyi József, Löwinger Miksa, Tóth Adorján, Landessman Mór, Kertész Aladár, Avendschein György, Károlyi Mihály, Nagy Tamás, Osorba József, Kapitány István, Sommer János, Nagy Antal, Ács Sándor kéményseprő Becskó Miksa, Tolár Andor, Klauzovics János, Kocsis János, Elek Lajos bognár és Rotter Gyula. Makó város tanácsa mellé Urbán István, Szabó Zeigmond, Topcsay László, Bittó Gyula, Elek Lajos, Varga Gyula, Kucses Imre, Széll József, Nagy István, Gulácsi János, Kucses Károly, Lólex István, Nagy Béla, K. Szabó István, Kovács Antal, Lókovics Adorján, Kemény Mátyás, Kocsis Mihály, Varga Sándor és Fedor György.

Engedélyezték a makói szappangyártást. Ma volt a Deák Ferenc utcai Morgenstern-féle szappangyártó telephely engedélyezési eljárása. Rótosy Gyula rendőrkapitány elnöksége alatt. A bizottság alapvetően szemügyre vette a telepet s a szomszédok érdekeinek teljes szemmeltekintését en engedélyezte a szappangyártás felállítását, amely 15 kőnt cementszírből fogja előállítani a szappant s így nem fog büzt terjesztani.

A tavaszi mezőgazdasági munkák. Az egybe téli lehetőségessé teszi, hogy a mezőgazdasági munkák előkészítésére és így a gazda kevés igarejével is megcsinálhassa azt a területet, amelyet a tavasszal bevetni akar. E tekintetben megkötött szorgalmat kell kifejtetni, mert nemcsak olyan nagy területet kell bevetni, ami a területet is tavasszal, lehetőleg kalászosokkal kell bevetni, amely az őszel nem volt bevethető. Tehát 25-30 százalékkal nagyobb területet kell tavasszal bevetni, mint más években. Minden gazdában kell annyi akaraterőnek lenni, hogy az időszereint parlagon bevetés összes földjeit tavasszal bevetesse, mert most igazán a gazdák szorgalmától függ az ország életszerűsége.

Felmentik a hadiszolgáltatás alól a gazdak lovait. Gazdasági és ipari szempontból nagyfontosságú hadügyminiszteri rendelkezést hozott ma a temesvári katonai parancsnokság a vármegye alispánjával. A hadügyminiszter rendelkezése szerint a nyilvántartással lappal ellátott lovak behívásánál a legmesszebbmenő méltányossággal lesznek a gazdasági érdekekre, az indokolt esetben a szántóföldek megművelésére és a termés behordására nélkülözhetetlen lovak felmentése, valamint lovaknak a sorozásra való vezettetés alól felmentése iránt kérvény adható be. A kérvényeket a katonai parancsnoksághoz kell beadni a parancsnokság továbbítja a kérvényt a közigazgatási hatósághoz. A lovakat a hadiszolgáltatás alól nem véglegesen, hanem csak bizonytalan időre menti fel a katonai parancsnokság.

A 43-50 évesek kiképzése. A 43-50 éves népfelkelők egyrésze Ausztriában bevonult. Ebből az alkaomból — mint a „Külügy-Hadügy” írja — a hadügyminiszter utal a legénység kiképzésére, nevelésére és bánásmódját megállapító megfelelő rendelkezéseire. Különösen emlékeztetése hozza a miniszterium a parancsnokságoknak, hogy a legénységgel minden tekintetben előírás szerűen kell bánni. Szidalmazásokat, bántalmazásokat törni nem szabad; ha ilyen esetek mégis előfordulnak, kérielhetetlen szigorral kell a bűnöket megfenyíteni. A kiképzéssel lehetőség szerint csakis idősebb, nyugodtabb altiszteket fognak megbizni.

Hadifogoly munkások. A hadifogoly gazdasági munkások kérelmezésének most van az ideje. Akinek tehát hadifogoly gazdasági munkásokra van szüksége, kérelmezze azok hivatalosát minél hamarabb az előfoku közigazgatási hatóságoknál. A mezőgazdasági munkára még kiutalható hadifogolyok száma nem nagy, a kérvények elintézése pedig hosszadalmas és legalább 4-6 hétbe, sőt ennél hosszabb időbe kerül. A kérvény beadásával egyidejűleg kell beírni a magánosok részére kért hadifogolyok után egyenként 30 koronában községek részére a kért hadifogolyok után pedig egyenként 20 koronában megszabott óvedéket, amit a katonai kincstár, a hadifogolyok bevonása után visszatérít és csak igazolt rossz bánásmód vagy a gazda mulasztása folytán behóvákezett szökés esetén vonnak le aránylagos részt belőle.

Gazdasági tisztviselők és munkások szabadságolása. A mezőgazdasági üzemekből különösen méltánylást érdemlő esetekben az alábbi foglalkozást-fizetést előre meghatározott időre, de legfeljebb három hónapra a katonai parancsnokságok szabadságot engedélyeznek: Önlálló mezőgazdáknak, nagybirtokosoknak, önlálló hatáskörű vezető tisztviselőknek, mezőgazdasági szövetkezetek egyes tisztviselőinek, illetőleg alkalmazottainak, mezőgazdasági üzemban nélkülözhetetlen kovács és bognároknak, ispánoknak, bérengzőknek, majorosoknak, udvarbírók és munkavezetőknak, erdőgazdákknak, fatermelők és ezek főmunkásoknak, földgyelőknek, gépészeti személyzetnek, molnárok, halászok, kádások és alagevezetőknak. A szabadságolási kérelmeket az édeskelt gazdasági üzemek, illetőleg intézmények terjeszthetik elő a főispánhoz, aki azt véleményezés végett hivatalos uton teszi át a szabadságolandó egyén csapatfőnöke szerint illetékes katonai vagy honvédkerületi parancsnoksághoz.

A kaszinók, vendéglők és kávéházak fémtárgyai. Annak idején, amikor a kormány rendelkezést adott ki, hogy a vendéglők, kávéházak, cukrássok január 31-ig önként felajánlják a birtokukban levő fémtárgyakat, egyúttal összeírásit ivatek kapják annak megállapítása végett, mennyi az a fémtárgy, amit számukban használnak. Értesítésünk szerint egyelőre nem fogják rekvirálni a nyilvános helyiségek összes fémtárgyait, csak egy részét, a többit meghagyják addig, amíg a vendéglők, kávéház- és cukrászdatulajdonosok a fémtárgyak pótlásáról gondoskodhatnak. A magánháztartások fémtárgyainak lefoglalását pedig addig elhalasztják, amíg a nyilvános helyiségek fémtárgyainak lefoglalása megtörténik, ami azonban nem jelenti azt, hogy a háztartási fémekek rekvirálása végképpen elmarad. Mindenesetre jól teszi mindenki, hogy most igyekezzen nélkülözhetetlen fémtárgyait felajánlani, amikor még magasabb áron veszik át.

A lovak és járművek szolgáltatására vonatkozó körrendelet módosítása. A honvédelmi miniszter a lovak és járművek szolgáltatásáról szóló rendelkezés kiadott végrehajtási utasítást a köze középképpen módosította: A bejelentés megtörténte után egész az osztályozás napjáig beálló minden birtokváltozást kötelesek úgy az eladók, mint a vevők, illetve még az osztályozás előtt a községi előjáróságnál (polgármesternél) bejelenteni. A községi előjáróság (polgármester) tartozik a birtokváltozásokat a bejelentőlapokban, valamint az ezeknek alapján készített osztályozási kimutatásokban feltüntetni.

A cukor és takarmányrépa elődjéi. A cukorzépának számos rovar ellensége van, a minő a lizetes répbarkó és sávos hátú répbarkó, amelyek rémely évben olyan nagy számban lepik el a répa földet, hogy a termést felére csökkentik vagy teljesen meg is semmisítik. A répa bogarak fellépte a folyó évben annyival nagyobb kárt okozhat a gazdának, mert a répa megmunkáltatása sokkal többbe fog kerülni, mint más években. Idejében kell tehát gondoskodni klórbáriumról, mint a répa bogarak elleni egyetlen védőszerről anyival is inkább, mert a klórbáriumból is csekély készletek állanak rendelkezésre és így csak az juthat hozzá, aki idejében gondoskodik annak beszerzéséről.

Hadifogásban levők hozzá tartozói figyelmébe. Hadifogásban levőknek teljesen díjlanul írok német leveleket. Naponta 10-12 óráig. Ha a s. Vilmos Hajnal-utca 16. szám.

Anyakönyvi hírek. Házasságot kötöttek: Balázs János G. Szabó Rozáliával. — Elhaltak: Török András 66 éves, Szabó Julianna, öz. Molnár Lajosné 67 éves, Kis Mihály 45 éves, Gara János 9 éves, B Nagy János 2 hónapos korában.

A makói tejpiac csaloí

Több erélyt kérünk a rendőrségtől — Bürtönbe a csalókkal

Makó, jan. 31.

A makói tejpiacon rettenetes állapotok uralkodnak. Mióta a háboru kitört s a rendes vegyvizsgálatok megszüntek, megszünt a tejpiacon a megszokott rend s felburjánzott a legszemtelenebb csalás.

AUGUSZTA NAPTÁR

a legjobb magyar írók almanachja.

Jövedelme a Nemzet Háza rokkant-orthoné

Szépirodalmi részét írják: Bálint Lajos, Bede Jób, Biró Lajos, Drasche-László Alfréd, Faragó Jenő, Hajdu Miklós, Hajó Sándor, Hevesi József, Hervay Frigyes, Ignóty Kossolányi Dezső, Kosma Andor, Krudy Gyula, Lakatos László, László Miklós Márkus Miksa, Molnár Ferenc, Nádas Sándor, Pekár Gyula, Porroch Kálmán, Révész Béla, Sebők Zsigmond, Szini Gyula, Tornay Cecília, Vajda Ernő.

Az Augusztai naptár ára 1 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában vagy az Augusztai Alap központi irodájában (Budapest, Károly körút 3.) Portóköltésig 20 fillér, ajánlott külföldi esetén 45 fillér mellékelendő.

Mindenkinek szüksége van naptárra. A legjobb naptár az AUGUSZTA NAPTÁR. Mindenki vegye meg, mert ezzel rokkant hőseinken segít!

Eladó házhely

A Lonovics-sugárúton, az Erzsébet-szeretetházzal szemben lévő

550 négyszögű sarokházak eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál Hajnal-utca 4. szám alatt

H. Kovács János

Eladó föld.

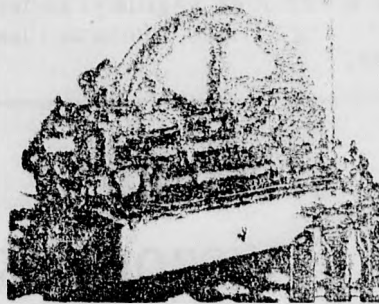
A nagylaki-út mentén, vasúti őrház mellett, Borotvátanyával szemben lévő

9 és fél kat. hold nagyon jó gabonatermő föld eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek Makón, Hajnal-u. 4. sz.

H. Kovács János megbizottal.

Elismert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Köszing” Diesel motorok

Szivőgáz

és benzinnemű motorok. Csapógaerőművek, benzín- és petróleummotorok. Benzín- és petróleummotorok.

Megjelenés: **Nyersolajmotorok**

Legnagyobb méretű motorok. Budapest, V. Károly-utca 4. sz. Széchenyi-teret felé. Legnagyobb méretű motorok. Budapest, V. Károly-utca 4. sz. Széchenyi-teret felé.

ORVOSOK

Ismerik, mint legkiválóbb köhögés elleni szert a:

Minden háznál kell lennie

Köhögés

Legnagyobb, elyázósítás, hirtelen, azonnal, minden esetben meggyógyítja, amely minden esetben meggyógyítja. 5000 orvos és több ezer igazolja a hatását. Köhögés, asztma, légúti betegségek. Dózis: 20 és 40 fillér, doboz 50 fillér, ha szükséges 100 fillér.

KISDÓ FÖLDEK

Közel a városhoz gabona és hagyma termesztésre tritiz. Készítendő!

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

nyomdai műintézete Makó, Széchenyi-ter 2. szám.

A háboru okozta anyagdrágaság dacára könnynyomdánkban mindennemű nyomdai munkák a legpontosabban, tiszta, izléses kivitelben, jutányos áron készíttetnek.

Hirdetések jutányos árban felvétetnek a kiadóhivatalban

Nyomatott Őz. Dr. Kiss Pálnéknak a Makói „Független Ujság” villamoserőre berendezett gyorsnyomdája, Makón.